

ג.ד.

פרוטוקול מס. 34/47

התקיימה ביום ב', ט' בטבת, תשס"ו - 3.1.54 בטעה 11.00
מישיבת ועדת הכספים

נכוחים : היו"ר י. גורי

ח. אריג

א. ס. בניחובסקי

ס. דלין

א. הרצפלד

ק. לוז

ח. למדן

י. פורדר

ח. רובין

י. גורי

מ. חזני

מוזמנים : מר מ. גרצברג - מנהל המכון לפריון

העבודה והייצור.

מחנכס מאיר - מטעם המכון.

סדר-היום : סקירה על פעולות המכון לפריון העבודה והייצור.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. גורי:

בטעם היום סקירה תמציתית על פעולות המכון, הנהלתו ועל תכניות לעתיד בטווח קצר וארוך יותר. במידה וועדת הכספים תוכל לסייע בידי המכון, ולאו דוקא מבחינה תקציבית, בטעם הדיון בתקציב - היא בוודאי תעשה כן. מבקש את מר גרצברג לפתוח.

מר גרצברג:

אני סודה לכם על ההזמנה וההתענינות, שיש בה כשלעצמה מקור של עידוד. בפתח דברי אני מרטה לעצמי לקרא לכם קצר שפורטט בעתון משרד העבודה הבינלאומי והדן בפעולה זו באירופה, ומבקשם לדון את דברי לאור האמור בקטע זה:

התנועה האירופית להעלאת הפריון הינה בת שלוש שנים בלבד ואין לצפות ממנה לסנות את פני האומות מפילו במסך חסס שנים; בזמן כה קצר היא לא תספיע על רמת-החיים, תנאי העבודה של מעמד העובדים או על הבעיות הסוציאליות העיקריות. גולם תנועה זו תביא לגידול ממשי של קצב ההתפתחות.

המכון קיים כשלוש שנים ופועל למעשה כשנתיים ומחצה בהנהגה מסולסת של הממשלה, ארגון נותני העבודה וארגון העובדים. רצוני להצביע על מספר הישגים שהושגו תוך פרק זמן זה, ואינני יודע אם אפשר לתרגם את כולם לשפת הכלכלה.

חושבני כי כאשר מדובר על פעולה זו חשוב
לציין כהישג ראשון את שיתוף הפעולה בין הגורמים היסודיים במסך שהושג
בעזרת מכסיר זה. ביקרתי בכמה ארצות, חשבני קודם את החברות ובני יכול
לומר שאין כמעט דוגמה לשיתוף הפעולה שהושג במרחב בין ארגון בוחני
העבודה, העובדים והממשלה בשטח הקידום של פריזון הייצור. על שיתוף
פעולה זה אפשר להצביע במרכז העיניים, במקום שכמעט ואיננו זוכר דברים
המתקבלים בהצבעה, אלא בהבנה מוחלטת, נכונות והיכונות. הוא הדבר גסדה
או במפעלים.

שמעתם ודאי על מועצות הייצור הפועלות
בארץ. עד כה הוקמו כ- 130 מועצות ייצור, 60% מהן במסך הפרטי ו-40%
במסך האיבורי, והן מקיפות כ- 26,000 עובד. קיימות מרבית מועצות ייצור
מרכזיות, ומועצות להתיישבות העובדת, לפרדסנות, לבנין וליהלומים.
זוהי מערכת שלובה של בירורים ודיונים איבוריים הנערכים תוך הסכמה
הדדית והבנה.

הישג שני שאפשר להצביע עליו הוא העובדה
שהמושג "פריזון עבודה" מהפכה בו הפך להיות בחלת רבים. חושבני שעלה
בידינו לחסל את החרם על המושג עצמו, כי לא רחוק היום בו אפשר היה
לסכן את הנפש כאשר דובר על כך.

ההישג השלישי מתבטא בגידול וטיטוח כוחות
סקצועיים לרשות המבצע, כוחות שלא היו לנו בארץ. המכון סעטיק, מתוך
צוות של 68 איש, כ- 45 - 40 בעלי סקצוע. בארץ ישנן כ- 15 חברות
ייעוץ - כאשר המכון החל בפעולתו היתה רק חברה אחת - אשר סעטיקות
כ- 50 עובד, אשר ברובם המכריע עברו את הטינוך והנסיגון של המכון.
כן יש כ- 50 מהנדסים שכירים שאף הם נמתייעו בהכשרת המכון. המכון
הכסיר למעלה מ- 100 טכנאים ומהנדסי ייצור העובדים ב-70 מפעלים.

לפי יזמת המכון הנקמה מחלקה להנדסה וייצור
בטכניון העברי, שלא היתה קיימת קודם לכן. המחזור הראשון סטיים
את לימודיו במחלקה זו סנה 14 מהנדסים.

אפשר לומר כי כיום יש בסך-הכל כ- 250
אנשי סקצוע העוסקים במלאכה זו על כל גילוייה, אם בעבודה ישירה
במפעלים, אם בייעוץ או במחקר והכשרה במכון עצמו.

הישג רביעי שעלי לציין הוא, שהמכון
הוציא מתחת ידיו למעלה מ- 1,500 חניכים: מנהלים ראשיים, שעלה בידינו
להוסיב על ספסל הלימודים - תופעה נדירה בעולמנו - וכאלה עברו למעלה
מ-400 איש; מהנדסים, טכנאים, מחירונים וכדומה. כמין רצוני לומר שסיטת
החיינוך וההכשרה שלנו היא שיטה מסולבת: אנו מלמדים תיאוריה, ותוך כדי
לימוד מבצעים החניכים עבודה מעשית לשם התאמנות. היינו עדים למאות
פרויקטים שנעשו תוך כדי הכשרה, וראוני לציין אחדים מהם.

בקורס לחקר זמן ושיטות העבודה, בו השתתפו
מנהלי עבודה תועלים, עשו המשתתפים פרויקטים. אחד ממנהלי העבודה בבית-
חרושת "יצהר" עשה פרויקט כתרגיל, ובמחנה-עבודה שהעסיקה 10 עובדים
הוריד את המספר עד 3, והעלה את התפוקה ב-20%. שם היו גם הישגים
אחרים כגון מניעת היסברותם של בקבוקים ועוד. בבית-חרושת "יפאורה"
יצא פועל לקורס ובחר כפרויקט תחנת-עבודה עם 6 אנשים. הוא הצליח
להעמיד את המספר שם על עובד אחד. בית-חרושת לחוטי חשמל בחיפה
שלח חניכים לקורס, והם הצליחו - בהדרכת המכון - לייצל את הייצור
במפעל כולו והעלו בקרוב ל-40% את הפריזון הכללי.

עשינו להכשרת מחירונים. זוהי שיטה של
קלולציה שוטפת הנותנת בידי ההנהלה מכסיר לעקיבה יום-יומית אחרי
נקודות חולשה ונקודות שבהן תלויה התפתחות המפעל. באמצעות האנשים
שהוכשרו בשטח זה עלה בידינו לטפח בידי הנהלות מפעלים לעשות
שינויים ושיפורים רציניים מיד בארגון המפעל ובארגון התכנון של הייצור.
לדוגמה מזכיר את פעולת ההכשרה של מיליטרי מסך חקלאי, אשר הצליחו
לחולל כמה שינויים. אנשים אלה עשו שיפורים שונים תוך כדי תכירתם אשר

הפתיעו את הווקלאים, ואולי גם את עמט. ואולי גם דוגמאות.

במשק "טזוע" עשה חניך סריסק על סיון סויפיים. הוא התקין מכשיר שהעלה את הפריזון ב-140%, אשר מסתכסם בו עתה במספר כשקים. במשק ^{לעיל} כחל הונכסו שיפוריים בחדר-המובל, אשר חסכו 3,000 ל"י לשנה בימי עבודה. במשק חסדיה נעשו שיפורים במחסן הבגדים, אשר חסכו 30% מזמן העבודה. כן בתרגון משק הסרקטוריים באופן כזה שהגליחו לחסוך כ-6,000 ל"י בשנה. במשק מספר-העמק עסק חניך בייצול סיון פרי, והעלה את הפריזון ב-30%.

יש רשימה מרובה של היטגים אשר הוסגו תוך כדי הכשרה בלבד המצביעים על אפשרות לייצל את השיטות ולשחרר כוח אדם לייצור, וגם לייצל את הייצור עצמו. כן קיימת יחידה פרכזית אשר נוטף לפעולות ההדרכה, מייצעת לאנשי העובדים את ההדרכה ועוסקת במחקרים ארציים. מחקר כזה נעשה עתה לגבי תפוחי-אדמה, הוא עומד להתפתח ויעלה את התפוקה לשעת אדם בלמעלה מ-30%. המחקר נתקבל על-ידי כל הגורמים המקצועיים במסח החקלאות. רשימתו של מחקר נערך במשח הבטיים, וידנו נטויה להרחבה גם בשאר המסחים.

רצוני להזכיר כדוגמה לפעולות הכשרה עוד שני סוגי הכשרה. הסוג האחד הוא מה שאנו מכנים "טכנאי ייצור", שמכשירים אותם כדע שיעמדו לרשות מועצת הייצור, והנהלה ובניגוי הפועלים במפעלים. הוכשרו למעלה מ-100 מהנדסי וטכנאי ייצור, ורצוני להצביע על כמה דברים שהם עשו במפעלים הטובים. בבית-חרושת "חבת" העליון, באמצעות פעולה מסוימת, את הפריזון ב-30%, ובפעולה אחרת / את זמן העבודה ב-30%. בבית-חרושת "ספר" עלה הפריזון ב-100%, ובפעולה אחרת בהרכבה ב-70%. בבית-חרושת "מגן צ'טווד העל" את הפריזון ב-87% בפעולה מסוימת. סקרים כאלה יש למכביר, ואינני רוצה להלמות אתכם בפרטים.

פעולה אחרת אשר נעשתה על-ידי מהנדסים חניכים שלנו, ואשר הופסקה מפאת סירובו של המזכיר / להקציב סכום מסוים להחזקת יחידה כזו, היתה קסורה ביבוא ציוד. לפי המכס עם פשרד המסחר והתעסיה בדקנו בקטות ליבוא ציוד. כידוע לכם הבקשות נבדקות בעיקר מכחימה כלכלית, אם יש להן הצדקה טכנית הרחבת הייצור, וכמה מטבע חוץ ייצור זה עלול לחסוך. לא נערכה כל בדיקה באיזו מידה אפשר להשיג חלק מהמטרות הללו בעזרת הציוד הקיים. בדיקה כזו נערכה ב-17 מפעלים על-ידי מהנדסים שהוכשרו על-ידנו, ותוצאותיה היו מאמבקסיה עצמם ביטלו למעלה מ-30% של הבקשות. מהנדסים הוכיחו כיצד אפשר, בעזרת הציוד הקיים, להשיג חלק מהמטרות המבוקשות.

היטג חמסי הוא, כי העליה בפריזון בחלקים ניכרים של המשק, הפכה לעובדה בולטת ונפוצה. במקורה זו רצוני להעיר שאין כל אפשרות לעסוק בהטוואות באבלאוסיות, היות ואין תמידלועת מה מסתתר מאחורי מספריי הסטטיסטיקה. לנו אין סטטיסטיקה ארצית של פריזון הייצור, אולם יש בידינו סימנים טובהקים לכך. המאשרים את ההבחה היסודית של הגדלת הפריזון בסורה של ענפיים ומפעלים.

המכון ערך מחקר ב-54 מפעלים בהם קיימות מועצות ייצור אשר הוכיח כי הפרמיה שקיבל הפועל הגיע לממוצע של 24% על שכר העבודה היסודי. פירושו של דבר כי הפריזון עלה פי כמה יותר, היות והפועל שתחיל לקבל פרמיה אם הוא עולה על הנורמה שנקבעה. הנורמה נקבעת על-ידי מהנדס הייצור. אחרי שיפור שיטות העבודה, כוללת כבר פריזון מסקרים העלמה ניכרת של הפריזון שאין מסלפים עבורו כל תוספת של שכר.

כידוע לכם טעניק החוק הנחות בשיעורי מס הכנסה על פרמיות שמקבלים הפועלים. המכון הוא המוסד המייצע לנציב מס הכנסה באילו מקרים יש הצדקה לבקשת ההנחה, ואם היא בריאה אם לאו. הוגשו למעלה מ-100 בקשות כאלו, ופירוט הדבר כי במפעלים יש פועלים העובדים לפי שכר-עידוד. המכון אישר רק 60 מהבקשות, ויתרן נדחו ונטמאים בפרוצס של הסתגלות לתנאים המקצועיים שהמכון סתבה. זהו סימן שני המצביע על עליה בפריזון הייצור.

ברבעון לכלכלה המתפרסם על-ידי הוצאת
"עם עובד" הופיע מאמר, הפסתמן על נתונים של האוצר, ובו טוּכַח שחלה
עליה בסדר התפוקה נטו למועק אשר מגיע למוצע ארזי של 25%.

ודאי שמעתם על מבצע הקטיף אשר
העלה את הפדיון ב- 70% ולעתים אף הכפילו. המכון עוסק עתה בייעול
הארזיה, וסלב ראשון בנדון נעשה בעונה הקודמת. נסתמו אפשרויות
של שיפורים הנעים בגבולות של 8% - 120%

יש עדות של טאות מבצעים בערכו על-ידי
חניכי המכון אשר העלו את הפדיון בעשרות אחוזים. גם עשרות המבצעים
של חברות הייעוץ העלו את הפדיון במפעלים. רק לפני כמה שבועות היתה
הזדמנות לשמוע את מר קלייר בהרצאה פומבית בה הודיע שהוא טעסיק כיום
260 עובד, ואילו לא עשה את הפעולות שאני מדבר עליהן היה הוא זקוק
לצוות עובדים כפול.

המחקרים בחקלאות העובדת על-ידי המייעלים
ועל-ידי הצוות שלנו מעידים גם הם על הרבה מקרים של עליה בפדיון
בעשרות אחוזים. וכאשר אני מדבר על "חקלאות העובדת" אני מתכוון
לחקלאות השיתופית; טרה הגענו למושב ולמסק הפרטי.

יש גם אינדיקציה מאד סטריאליסטית, כהוצאה
ממסדר ככוח אדם מקבלות חברות הייעוץ סכומים של 1,000 - 1,600 ל"י
לחדש עבור מהנדס אחד, ונמצאים בארץ עשרות מפעלים המסלמים סכומים אלה.
ברור הוא שהמפעלים לא היו מסלמים סכומים כה גדולים אילו לא היה הדבר
פסתלם להם ופביא לחסכון ניכר. כן סוכימים זאת פרטי קפלן ופרטי
ההסתדרות שהוענקו לעשרות אנשים.

היטג טטי מתבטא בהיענות הציבור להשתתף
במימון הפעולה. תקציב המכון נקבע ל- 280,000 ל"י, מזה הוא צריך
להכניס בעצמו סכום של 180,000 ל"י; אני מעריך שהכנסתו תגיע
ל- 250,000 ל"י. במכון למעלה מ- 380 חברים, מפעלים התוסכים במכון
בתשלומים שנתיים. כן יש השתתפות בפעולות מצד אנשי החקלאות, הבניין,
סוסדות הארזיה וכדומה. אלה הם דברים הטוכיחים כי הציבור הכיר בתועלת
הדבר וחט בה.

היטג טביעי בובע להיקף וגיוון הפעולה,
אף כי ההיקף אינו מפצה, ועל כך אעמוד בחלק אחר של דברי. אנו פועלים
בתעסיה הפרטית, בתעסיה הצבורית וזה בעיקר "כור"; כמעט ולא הגענו
לתעסיה הפכלכתית והקואופרטיבית (מינוי מתכוון להתייטבות, כיוון
שהתעסיה בהתייטבות נמצאת במעגל הפעולה). נכנסנו לתעסיה הצבאית
והננו עושים שם פעולה חשובה, להתייטבות העובדת, לפרוסנות. יש ראסית
של פעולה צנועה בבנין. הצבא שסתתף בכל הפעולות הללו באופן טטיבי.
ישנה התחלה צנועה של פעולה בתחבורה הנוסעים (לא בהובלה). אנו פועלים
בקרנ סוסדות מסלמתיים בודדים בלבד, כגון: הרכבת והארז. ישנה התחלה
במטרדים והמטטרה שסתתפת בפעולה.

הפעולה הקיפה את כל שלבי הסולם: מנהלים
ראשיים, מהנדסים, טכנאים, תחזירנים, מנהלי עבודה, טחטבאים, טפקחים
על טיב העבודה, טטטיסטיקאים ופועלים. את כל אלה אמת יכולים למצוא
יוטבים על ספטל הלימודים סוקדים ברצינות על סלאכת הלימודים.

עלי לציין עוד טני דברים, שכאילו אינם
שייכים לענין, אולם אינו יכול לפסוח עליהם. המכון זכה להערכה
בינלאומית רצינית מאד. אנו עומדים בקטר עם מרצות טובות ונתבעים
למסק אינפורטציה על הפעולות שלנו. הדברים מתפרסמים ואפשר למצוא
אותם בעתונות האסריקאית והאירופית.

הענין האחרון שאני רוצה לציין הוא, כי תהליך
ההכשרה של המכון אינו מקצועי בלבד; האגשים הנמצאים במגע איתנו עובדים
מטטורפוןה בפסית שאן להכירה. זהו פכסיר לחינוך לדימורטיה אמיתית.
כאן תמצאו מנהלים ופועלים היוטבים יחד ודנים במשותף על ענינים,
ללא כל מחיצות.

אד.

מסודר עתה על מספר עקרונות של המכון בעבודתו. אנו נמנעים מעיבוד הסקעות בדיביזים; העקרון שלנו הוא לפנות את כלום יכולתנו בציוד הקיים ובכוח האדם.

אנו מטתדלים להיטבע טסירות יסיר, ומסאירים זאת למהנדסים פרטיים. בנדון זה יש כמה טסיות. אנו עורכיה מחקרים ארציים ונותניה ייעוץ קצר לחברים. לאחרונה נתקבלה החלטה להוסיף יד למפעלים זעירים שאינם יכולים לעמוד במבחן התעריף הגבוה של חברות הייעוץ הפרטיות.

הדברים הללו נעשים לא באמצעות חוקים או כפייה, אלא על-ידי חינוך ושכנוע - וזה כוחנו.

פעולתנו אינה פומחת על תעמולה כללית הנועסית בעל-פה ובכתב. בעל-פה - בהרצאות, פרטים, כינוסים, טיכפוסיונים, חוגים ורדיו; בכתב - על-ידי עתון "המפעל", חוברות, עתונות ופלקטים.

ההדרכה שלנו היא משולבת: הקניית ידיעות תיאורתיות עם מבצעים קונקרטיים תוך כדי הכשרת האנשים. כן חשוב להדגיש לאחור תקופת ההדרכה, רואה המכון עצמו חייב לעקוב אחר חוביכיו ולעזור להם בעבודתם. מטילה זהם סמטידים בהן יש עקיבה סתמדת אחרי טאות אנשים, בעיקר במתי-חרוטה, התיעצות במסדר, עקיבה באמצעות פגיסות, חוגים, קורסים להסתלמות וכדומה.

בטרם מעבור לפרק החסר, רצוני להראות לכם תרשים המראה את מבנה המכון. (טרחה תרשים על מבנה המכון)

הרכב ההנהלה : 2 נציגי ההסתדרות; 2 נציגי התאחדות בעלי התעסיה; נציג אחד של אגודת האינג'ינורים והארכיסטים, 2 נציגים של מסדר העבודה וטני נציגים של מסדר המסחר והתעסיה. את מנהל המכון ממנה שרת העבודה. המחלקות: המחלקה ההנדסית, מחלקה למחקר כלכלי וסטטיסטי, מחלקה להסברה ומחלקה להדרכה. קיים סניף אחד בחיפה עבור אזור האצטון. היה גם סניף בירושלים שלא החזיק מעמד טטעטים תקציביים ואחרים. אני חייב לציין שאין למצוא במכון - פרט למסוכתים הבאים לזמן קצר - אלא אנשים שחונכו על-ידי המכון עצמו.

אדבר עתה על מה שחסר במכון. אנו סבורים שבעיית היעלות לא תיפתר אם התפילה התאגיסיה לא תהיה אינטגרלית החל פכל ענף וענף וכלה במסק בית. מבחינה זו חסרה עבודה יסודית בכמה טטחים. בענף הבנין לא התקדמנו הרבה, ואנו מתכננים עתה התפתחות בשטח זה. הקטייה בנדון זה בינלאומטיות ולא רק בארץ. לא נעשתה עבודה רצינית בשטח יעול העבודה במסדרים. יש התחלה צנועה ומתלבטים גבעיה. גם השירותים טרם הותקפו כראוי, ואנו סבורים שעלינו להיכנס לענין ייעול השיווק, תהליך השיווק הקופעונטי והסיטונאי כאחד. כן יש להיכנס לענין יעול עבודה מסק הבית, וקודה-כל באקלאות. אני מתכוון לשירותים התופסים אחוז ניכר טמד, במטרה לשחרר כוחות לייצור. הוא הדין לגבי מסק-הבית של האזרח בעיר.

מבחינה פונקציונלית הננו לקויים בחסר בשורה של דברים שהכרחי להתחיל בהם. אין בידינו סטטיסטיקה של פריון הייצור. כל מה שטיפירתי לכם אלה הם היטגים שיש לאתרם לכל יחידה ויחידה; אי-אפשר להצביע על העקומה בארץ כולה. זוהי תורה טסובכת ביותר, ויש מסק רב לגבי טהיטנותה של סטטיסטיקה כזו בכלל. נוסף לחוסר הידיעה, קיימת מצלנו הבעיה של מספור גכוח אדם ותקציב.

דיברת על מסומע של 25%. המש הדבר טוכם על יסוד סטטיסטיקה, או הכוונה למספר מפעלים

הי"ו י. גורי:

שנחקרו?

סדר גרצברג:

מספר זה גם מסקורות האוצר. המספר מוכיח שחלה עליה כמדוי הממוקה בטו לפועסק והוא מגיע לממוצע גרמי של 25%. אי-מספר לדעת מה המתחר סמאורי המספר, אם הוא עלה בתוקף תוספת ציוד או ידיעה. מטמיסטיקה של טריון הייצור, מטמיסטיקה מהיטבה לפי ענפים, הייבנה קיימת בארץ. היא טגב גם לא היתה יכולה להיעשות גם לו היה התקציב והיו כוחות עבודה, כל עוד לא הנהגנו שיטת התמסיר המודרנית, את מדידת העבודה לייחודה.

אנו סבורים שיש להיכנס לבעיית חקר הסווקים. הנוהג כאן הוא שקודם-כל מייצרים דרך בחר-כך הולכים לחפש את הצרכן ויזקנה את הסווקים. איננו יודעים בארץ מה פירוש "חקר הסווקים". במסדר המסחר והתעשייה יש עובד או שנים המתחקים בחר ממחירים בסווקים, מולט חקר סווקים כללי לא קיים. אנו סבורים שהיעדרו של מחקר כזה גורם להחמצת אפשרויות גדולות.

יש להרחיב את פעולות המיקוח על האיכות. כן עלינו לעסוק בחקר העבודה הבלתי-ישירה של מנהלים, מהנדסים, מנהלי-עבודה וכדומה. אנו זקוקים לשירות אינפורמציה שכנית. יש לנו מוסדות מחקר גבוהים, מולט יש דק גיטוס באפילה בתא היטודי של הייצור. כאשר נתקלים בבעיה אין לאן לפנות, אין מי שיביא את הדברים הידועים בעולם. אין אחד יודע ללמוד מהשני, כיוון שאין מכשיר אשר יעביר את הידיעות. אנו סבורים שיש להקים שירות כזה בתוך המכון, כדוגמת שירותים דומים במכוני אחרים בעולם.

יש להיכנס לבעיית החדרת עקרונות היעילות לחינוך המקצועי ולחינוך בכלל. החינוך המקצועי עוסק בהכשרת אנשים למקצוע, אבל אותו נער כאשר הוא יוצא מכתלי בית-המספר איננו עדיין יעיל, גם כאשר הוא יודע לעשות את המלאכה, הוא לעתים קרובות נשבר מתוך האסטוספירה של בית-החרושת. התחלנו לעסוק בכך וננו בתהליך של בירור הבעיה.

בגלל עומס העבודה אנו סובלים מחוסר אפשרות לעסוק במחקר צרף. המכון אינו יכול להרשות לעצם להועיד אנשים אשר יחקרו. בעיות כמו בעיית העייפות, יחסי אנוש וכדומה, המספיעים על פיריון העבודה. אנו דחוקים באמצעים ואנשים ובגלל זאת אנו עלולים לפגור אחרי מוסדות העולם, בעוד שמבחינת היכולת היינו יכולים לשמש כמורה-דרך.

בעיית החזקה היא חשובה, ואצלנו קיים מספר מוטע לגבי החזקת ציוד. בארץ התרכז ציוד חשוב ותסוכה-הלב מופנית לרכישת ציוד נוסף. כן הוזנח המספק הטכנולוגי של הפעולה. בקודת המוצא של הפעולות היא כאילו כל בעל בית-חרושת יודע כיצד לייצר מבחינה טכנולוגית, והאמת היא כי בשטח זה קיימת בודות רבה, ואין מי שיסייע, ייעץ או ידריך.

סוג אחר של הרחבה היא ההרחבה האופרטיבית. יש לאפשר למכון להיכנס למחקרים בענפי העשייה שלמים, מחקרים הסוואתיים שהם מכשיר לייעול מרכז אפקטיבי. לצערנו לא יכולנו להתפנות למלאכה זו. כן יש לאפשר למכון לחדש את בדיקת הבקשות לציוד. בדיקה זו מאפשר חסכון בטבע חוץ וגם תדריך את המסק כיצד להשתמש באופן יעיל בציוד.

אני סבור שעל המכון לבדוק וללוח את השימוש בכספי תקציב הפיתוח בעצה והדרכה.

יש להקים שירות למפעל הקטן או לבעל-המלאכה אשר אינו יכולים לסמן את הפעולה. כן חשוב להקים שירות לאינפורמציה שכנית.

אנו סבורים שיש לאפשר לנו להקים מעבדה לחקר העבודה - ואני הזכרתי לכאן מהנדס אשר יתן לכם הדגמה קצרה על חקר העבודה במעבדה.

הערוך מחדש לכמה דברים שחם במחיצות
פדיניות. חויבני שכדאי היה לחזור על שינוי המדיניות השימוש
במוסמי חוץ. המוסמים בשלחיהם באופן יזיר לזעליהם, וכמסר הם עוזבים
אין זכר לעבודתם, ורוב לאותו מפעל אשר נהנה מהם. אנו טבורים שיש
לשנות שיטה / המסרה להפיק מעורה המוסמים תועלת מסיימליהם עבור המסך
כולו. כן יש לעשות מאמץ לקידום היכולת המקצועית שגבר רוכזה.

לי נראה שכל הדבר אשר הזכרתי בסוף החסר
בשברים מול שתי הבעיות: בעיות כוח האדם ובעיות התקציב. שני יכול
לוטר גמלוה ההכרה וכבוד החזריות, שלם קיבלנו מהממשלה תמיכה מתאימה
להתפתחות העניין. רצוני להביא לידיעתכם מה עושים מאס זה במרוצת
חזרות: במגליה מוקדשים 3 מיליון ל"ש לפעולה; בדברט - יותר
ס- 1 1/2 מיליון ל"ש; במוסמריה - 16 מיליון לירות יזמיליות. כל הכספים
בקרן המסורה של הניוע המסריקני מוקדשים ורק לזריון הייזור. המכו שלנו
אינו נהנה מכל תמיכה מכספי הקרנות הללו, פרט למצע חד-פעמי.

התקציב הנוכחי של המכון אינו עולה על
250,000 ל"י, ובתקציב זה משתתפת הממשלה בסכום של 115,000 ל"י.
הסכום הנותר מתקבל מהמסך. אי-הבדלת התקציב והמבצורן פירושה חסימת
הדרך בפני המסך להשתמש במכון, ובעקבותיה - מניעת הכנסה. אם היקר
הפעולה ממסמטם, מצטמצמת עמו גם ההכנסה מאת המסך עצמו.

אנו נכנסים עתה במסגרת שטנו עלולים
להדרדר בקצב מהיר כשא, אם לא תובן המימפליקציה המגיונית של התפתחות
הנוף הזה. אני יודע התקציב הדינה עומד בפני בוררות אחרות מאד,
אולם יש להביא בחשבון שיש הבדל בין הלמטה המבוצר לזו של ילד זומח.
המבוצר יכול להרשות לעצמו לזעול אותן הפעלים במסך שלוח שונים, וילד
לא יכול לעשות זאת כיוון שיש הכרח להחליף לו את זוג פעליה כי הוא
גדל. אם לא תובן המימפליקציה של התפתחות העניינים משטח המריון,
אושמני כי תבוג התדרדרות חזקה מחורה, והמחזרות היכול על כל מי
שלם שם לב לכך בשעתו.

המכון הגיש תקציב של 1,100,000 ל"י,
אשר את מחציתו היה מוכן לקבל על עצמו למרות, גאם תמוטר המסגרת.
מטרד העבודה קיצץ את התקציב ל- 400,000 ל"י, וכפי שמעתי גם האוצר
עשה קיצוץ דרסטי בסכום הנותר. לכך יש רק פירוש אחד: התמוטטות מוחלטת
של כל מה שהושג במסך שנתיים ופחא. תוך שחיה צמד הזרם, - והושג
שיתוף פעולה מאד כל חלקי המיבור שאין לו דוגמה במרוצת מחרות.

אני מרשה לעצמי להצביע על מספר מקורות
לתקציב. המקור הראשון הוא המיבור עצמו, ואני מומר כי המיבור מוכן לכך.
המקור השני הם המסרדיה הכלכליים, ישמריכים לפמן פעולות אשר המכון
עושה בתחום שיפוט. יש לראות את הפעולות בשטח מריון המיבור כפעולות
כיתוח, ויש לכך תקדימים: הכנסתם בתקציב הפיתוח יעיק להמסרה מקצועית
במקביל לפעיק כזה המופיע בתקציב הרגיל. יש להמסר למכון ליהנות
מתקציב הפיתוח, ולא חשוב אם יתנו לו את הסכום המומן בלובלי או
ישריינו אותו למטרה מפורטת בתכנית עבודתו. יש להפנות את מרבית
הכספים בקרן המסורה לפעולה בשטח מריון המיבור, ולהמסר למכון גם לנצל
בצורה יעילה את המוסמים הפועלים בשטחים שונים במרץ.

בעבודה בתקלתי בתופעה לעניינים מאד, שהיא
בחלת הכל. כאשר הנך בא למסך או למפעל ומבקש כי ישלחו מדם ללמוד כיצד
לחסוך למפעל 5 אנשים, טוענים לעומתן כי אין מפשרות לשחרר את האיט.
הוא ודין בקטר לממשלה. אותה ממשלה הנותנת טובהמיה לבטנים, לפאפיות
או פרטיות לפרדטנות, איננה מוכנה להגין שיש בידה מכשיר אשר יכול
לחסוך טובמידות אלו ואולי אף לבחלן במרוצת הזמן, במה יאפשרו
לו לפעול. במידה והממשלה נותנת טובמידות, היא מריכה להתנותן
בפעולה להעלאת המריון, ולשריין לתכלית זו חלק מן המובמידות עצמן.

תרשו לי להוראות לכם בדרך של הדגמה עד כמה
קשה ומסועפת העבודה שאני דיברתי עליה באכללה; עד כמה מריכים לרדת
לשברי-שברים של עבודת האדם העומד כדי להוכיח למנו תפוקה יותר גדולה.
הפעולה הראשונה שנוטה לכם היא עבודת מריון שוקולד בבית-הדרוש
"צה-דה". מוכלו לראות כיצד מנתחים את המעולות וכיצד מגיעים למתרון
הבעיה איך להקל על מטמניו של העובד ולהביע לשכלול. הפרט השני הנג

האם העלאת הפריון במפעלים השונים תסייע
על סחירי התוצרת?

ס. חזני:

מר גרצברג:

לבעיית סחיר התוצרת לפכרן אין פתרון.
כל ההישגים צריכים להתמזג על-ידי התחרות,
ואנו צריכים לעזור לייצרן שיהיה מסוגל לעמוד בהתחרות. ב"ת-חרושת
"מסקור", למשל, העלינו את הפריון ב-75%, אולם שינויי היצרן הבליעו
את התוצאות. אותו בית-חרושת לזוט-חטמל באימה העיד בפנינו שהוא
הצליח להתחרות עם תוצרת גרמנית ותוכנית הודות לכך שהעלו בו את
הפריון ב-40%.

ח. מריאב:

מה היו תוצאות הקטיף בשנה הנוכחית
לערכת היבנה הקודמת?

מר ג. צברג:

לא פעלנו בטוח של הקמת השכר או תוצאות
מסביב לקטיף; פעלנו בטוח פרויקט העבודה.
היתה עליה ניכרת בתפוקה אך אין זה אומר שהתוצאות פחתו במידה פרופורציה.
דף אם היה מסכון כתוצאה מנורמה יותר גבוהה והוזלת התוצאות הכלליות
ביחס-לכל יחידת ייצור כתוצאה מהעלאת התפוקה לשעת עבודה.

(מהנדס מפיר הדגים בפני הוועדה, בעזרת פנס-קס, את שיטות
העבודה של המכון בבדיקת תהליכי העבודה ושיפורם)

ח. מריאב:

כדי לדווק את תוצאות היעילות, אפשר לעשות
חישוב כמה עליה הקטיף במקום מסוים בשנה
הקודמת, וכמה הוא עליה השנה לפי חישוב של שכר העבודה/אחידת.

י. פורדר:

האם בענין התוצאות על אותה פעולה אצלנו
ובארצות אחרות? אני מבקש לדעת אם יש
כבר תוצאות - ולא סקריות - בענין היהלומים, למשל?

בהתאם למה נקבעת השתתפותם של המפעלים
בתקציב המכון? האם יש לכם שיטה בנדון?

א.ס. גניחובסקי:

האם המכון עושה פעולה במסרדי הממשלה?
ואם כן - מה התוצאות?

ש. דיין:

האם יש כוונה לגבש לעזרת המסק הצעיר
של העלית האדמיניס?

האם פעולתכם הגיעה גם ל"תנובה"? האם
ערכתם מחקר כדי לדעת אם אפשר להוזיל את התוצאות בכל שלבי מעבר
הסחורה מהייצרן לצרכן? זוהי שאלה נכבדה ביותר בשטח החקלאות.

א. הרצפלד:

האם ניסוה לכם רשות לבדוק את יעילות
העבודה במסרדים, במטרה לכנוע כפילות
והתפצלות של פעולות שונות? האם עבודה מסוג זה נכללת במחום שיפור
של המכון? ואם לאו - איזהו הגדרה שיכול לעשות זאת?

ח. לפדון:

האם אתם עורכים בדיקות כוללות במקומות
העבודה, או שאתם מפצלים את העניינים?
יש שמועות שאחוז לא קטן של מפעלים מוכנים לבדיקת הפועלים, אולם
אין הם מפעילים לבדיקת העבודה האדמיניסטרטיבית מחשש של התערבות.
לי ברמה שהבחינה צריכה להיות כוללת, כיוון שהעלאת הפריון תלויה
בכל הגורמים גם יחד.

נד.

מדוי שנה בשנה מנו המורים הלוואות .
לרכישת ציוד. האם הממשלה נעזרת במכון גנדון, כדי שלא יביאו ארצה
ציוד שאינו חיוני או סיוטר?

ק. לונ:

באשר כאן שיש חברות פרטיות העוסקות
בייצוץ, שלרשותן עומד ציוד של 50
מהנדסים. עוד באשר שעבור כל מהנדס מקבלת החברה תשלום של 1,600 -
1,000 ל"י לחודש. אם המפעלים משלמים שכר זה כנראה שכדאי להם
הדבר, ובשאלת השאלה: מדוע בוחרים המפעלים לפנות לחברות פרטיות
ולא למכון לפריון העבודה והייצור? כמה משלמים המפעלים למכון עבור
מהנדס?

מה מידת היזמה של המכון בקשר למפעלים
מסוימים: האם הוא פונה למפעלים או מחכה לפנייתם?

לממשלה יש מפעלים מסוימים גדולים
כמו: הרכבת, הדואר, הנסל וגם חברות: סידוע אין הממשלה מסתמכת במכון
לצרכיה היא?

היו"ר י. גורלין:

כידוע מקלים כבקר המדינה מעולות, גם
העזרת מוסחים סח"ל וגם בעזרת המנגנון
העומד לרשותו, לפליטת העבודה במסדרי הממשלה. המנגנון הוכשר לעבודה
זו על-ידי מוסחים שביקרו בארץ. האם בשטח זה קיים שיתוף פעולה בין
המכון לבין משרד המבקר?

שאלה זו נשאלה על-ידי כמה מחברי
הוועדה, גולם רצוני להרחיב את המסגרת. כולנו מתלבטים בבעיית החלוקה
של כוח האדם: סיעוט האנשים העוסק בעבודה יצרנית מס, וריבויים בשדה
השירותים והתיווך. הנתונים העומדים לרשותנו פורשים על שני-שלישים
העוסקים בשירות ותיווך ו-שליש אחד בלבד - בעבודה יצרנית, בחקלאות
ובתעשייה. טובן מאליו שאין לראות את כל עבודות השירותים והתיווך
כפירותיות; בוודאי שחלק גדול מהן הוא הכרחי וחיוני וקיים בכל מדינה,
וגם מנו צריכתם לקיים אותן במדינתנו, גולם מסתבר מאליו שצריך לשמור
אותן לפחות עד כדי 50%. אם היינו מעלים את אחוז העובדים בעבודה
ייצרנית, היינו רואים בזה צעד גדול קדימה לקראת עממות כלכלית.
מסתבר איפוא שהמכון לפריון העבודה היה צריך לרכז את מאמציו בכיוון
זה, ואני גם סבור שאילו התרכז היינו כגיעים בוודאי במשך שנים
להיטבים חשובים.

כהסקירה אשר שמענו אמר להגיע לכלל
מסקנה שדוקט בשטח זה נעשה מעט מאוד, וכי בזמן הקרוב ייעשו צעדים
חשובים. האם לא נעשה הדבר מחוץ תקציב או מסיבות אחרות?
הבעיה היו חיונית ביותר עבורנו, ובהכרח נשאלת השאלה: מדוע נעשה כל-כך
מעט בשטח זה, ומה צריך לעשות כדי שהמכון יתחיל לפעול בקצב יותר מהיר
במחקר בעיית עבודות השירותים והתיווך וייעולן? מה יכול היה המכון
לעשות כדי לקדם עבודתו בשטח זה?

סר גרצברג:

אני שואל על שפרבית השאלות התרכזו מביב
לפרט שאני כניתי "פרק החסר". אשיב
תחילה לשאלותיו של יו"ר הוועדה.

יאנו סבורים שאין בשום פנים ואופן לפסוח
על בעיית השירותים והתיווך; יתר על כן - אנו פשוטובעים כי אפשר להגיע
בשטח זה לצמצום ניכר בכוח אדם. כל מידורי האעבה ששירותים ותיווך
לעבודה יצרנית לא יועילו אם בעת ובעונה אחת לא תיעשה עבודה ליעול
השירות והתיווך עצמו. הפעולה לא נעשתה מסיבה פרוזאית מאוד: מחוסר
תקציב ומנגנון. אפשר אמנם לשאול: מדוע לא התחלתם בשירותים? ולכן יש

הסבר פשוט: אנו עושים את העבודה עם הציבור. רק לאחר זמן מה הכיר הציבור שיעילות שייכת לתעשייה, ואחר כך שוכנעה גם החקלאות ובכנסה לסעגל הפעולה, ולפי שעה רק החקלאות השיתופית. כרגע הבטיל הצורך בכך - ולא רק צורך אובייקטיבי, אלא גם גורמי שוניה שיתפו פעולה - אולם לא ניתן למכון לעשות זאת מחוץ תקציב ומגבול.

תחום הפעולה בשטח המגבול הגדמיניסטרטיבי של המטסלה הוא ברשות נציבות שירות המדינה, ואין המכון שותף לענין. הנציבות קיבלה מוטחים בעוד שהמכון לא קיבל עזרה זו. לפי דעתי אפשר היה להזמין מוטחים דרך המכון גם בשביל נציבות שירות המדינה. על כל פנים, העבודה נעשתה באופן הדרגתי בנציבות שירות המדינה, פרט לתעשייה הצבאית הפועלת יפה.

לא נעשתה פעולה מספקת במסך הממלכתי, ביחידות המטסקיות. ציינתי יוצא מן הכלל, כי ביזמת המכון התחילה פעולה ברכבת, בעיקר בשטח יעול בתי-המלאכה שלה; יש התחלת פעולה צנועה בדאר ומתנהלת פעולה במסל. לא נעשתה לפי שעה פעולה בתעשייה הממלכתית.

אנו גורסים את שיטתה של חבר-הכנסת למדן. יעילותו של הנהג, למשל, תלויה במכונות בה הוא נוהג, בכשרה הטכני לפהר, במצבי הפדיקה והטעינה וכו'. זוהי מערכת שלמה שלובה של גורמים, שאף אחד בפני עצמו איננו גורם יחיד, ואילו התאמה ביניהם יכול להשפיע. המכון מחנך בכיוון זה, וגרטימה לעולות ההכשרה אפשר לראות כי אנו מתרכזים בעיקר טביב המנהל, מנהל-העבודה, המהנדס וכו'. נותנים לנו להיכנס, ויש היענות יוצאת מן הכלל ימה בתעשייה.

על שאלת הציוד דיברתי ומפילתי שיש אפשרות רבה לחסכון במטבע חוץ בהקצבות לציוד, ולא בדרך של שימוש במטכות שיטנה במטרידים, אלא בדרך של פתן עזרה למבקש הציוד והדרכה כיצד לנצל את הציוד הקיים ומיזה ציוד יתאים לו. חלק הזמן בו מבקש הציוד היה מוכן להוציא כספים; כיום הוא שפח כאשר גם מיישור ומטביה לו כיצד להימנע מכך. התחלנו בפעולה זו אולם לא יכולנו להמשיך מחוץ תקציב ואנשים.

לחבר-הכנסת לוז עלי להשיב כי המפעלים פונים בהחלט למכון, אולם הוא אינו יכול לקבלם. כדי שהמכון יעשה שירות מסוים ויטיר למפעל הוא יצטרך לפתח מנגבון עצום, ומבחינת מדיניות ממלכתית אין לעשות זאת. העקרון שלנו הוא חינוך אנשי המפעל, כדי שהם יעשו זאת בעצמם, במקום הגשת עזרה באופן יטיר. רק אם הוא צריך לעשות דבר חד-פעמי - הוא פונה לחברות המרטיות.

היור י. גורי:

מהי רמת השירות הניתן על-ידי החברות הללו? ומכאן נובעת שאלה שניה - במידה וקיימים שירותים כאלה, הרי יש למטסלה ענין שהשירות הניתן על-ידי החברות יהיה בעל רמה-נאותה, כי אחרת הוא מחטיא את מטרתו. האם קיים פיקוח על השירות הזה, או לפחות יש ידיעה על רמתו? האם לא נפתחים מטרידים כאלה פתם לטח הפקת רווחים?

מר גרצברג:

היו גם תופעות מסר שהמטיחה אותם הקוביונסטורה שהמכון יצר בחינוך הכללי שלו; התופעות היו בודדות. הרמה בדרך-כלל היא רמה שאין להתבייש בה לעומת מרצות אירופה. יחד עם זאת מכין המכון שיטת פיקוח על החברות הללו, לא בתוקף חוק אלא בעצם העובדה שהן מוכרחות לשתף פעולה עמו.

לחבר-הכנסת לוז רצוני להשיב כי כמעט כל פעולותינו הן פעולות שנועשו ביזמתנו. בעקבות תוצאות פעולותינו התחיל המסך להתעורר.

אין כל טפק מחבר-הכנסת דיין הצביע על שטח כאוב, כי החמכונות המוטגיים בשטח הייצור מתבזבזים על-ידי תהליך השיווק, ההובלה והתיווך, ולא מפני שתהליך זה הוא מיותר - הוא אינו מיותר, אולי הוא בשלבים מסוימים עלול להיות כזה - אלא מפני שגם בשטח זה איננו יודעים כיצד לעשות את המלאכה ביעילות. לא סיפלנו

א.ד.

בשטח זה לא מפני שלא יכולנו לעסוק בו, אלא מכיוון שאין עומדים לרשותנו אמצעים ואנשים. (ד. דיין: האם "תנובה" לא פנתה?) "תנובה" לא פנתה, אולם זהו אינו נימוק בסבילנו; היינו פונים אל "תנובה" לו ידענו שיש לנו גרעין שיכול לשרת אותה, אולם הדבר לא ניתן לעו. הוא הדבר לגבי המסק הזעיר. פנינו למחלקה להתיישבות של הסוכנות והצענו את שירותנו ולא נענינו. במידה והמכון מתלבט בבעיות החקלאות, הוא מתקשה בכיבוד בנותו להוסיף עזרה לקבוץ או הקבוצה, כיוון שאין לכך דוגמאות בעולם. דוקא למסק האינדוידואלי הזעיר יש דוגמאות בעולם שאפשר ללמוד מהן, ואפשר היה לסייע לו ביתר קלות לו היו הגורמים הבוגעים בדבר טטייעים או משתפים פעולה.

כבר הזכרתי את ענין האטוואות עם שאר ארצות העולם וזכרתי שהטוואה כזו היא מסוכנת כי אין לדעת מה מסתתר מאחורי המספרים. בתוניסיה על עבודה בבית-חרושת "אמא" מרמים שלגבי מספר עבודות אנו מגיעים לתפוקה של 65% - 80% לעומת אמריקה, בעוד שבבריטניה הרטה היא 42% - 40%. לעומת זאת יש מפעלים שהתפוקה בהם עומדת על רמה אמריקאית, כמו המפעל לצמיגים - וסם ממסר לעשות הטוואה. זוהי תשובה לשאלתו של חבר-הכנסת פורדר.

חבר-הכנסת פורדר גם שאל בדבר השתתפות החברות בתקציב המכון. למכון יש למעלה מ- 380 חברים, אשר נותנים בכסופע כל אחד 100 ל"י לשנה, שלא על-מנת לקבל תמורה; הקצבה זו היא בבחינת תמיכה במכון. טוג אחר של השתתפות הוא מהמעוניינים המסלמים עבור פעולות ההדרכה. כן מקבל המכון השתתפות כאשר הוא עוסק בפעולות מיוחדות. גם אנו עוסקים במחקר זעירי האריזה - אנו מקבלים את המימון מאת הטועצה לשיווק פרי הדר; גם אנו עוסקים בבנין - הגורמים המעוניינים בבנין נוטים לממן את הפעולה. אלה הם שלושת המקורות היסודיים של הכנסותינו.

חבר-הכנסת מריאב מערוב שתי פרשיות: העלאת בתפוקה וההוצאות. יכולה להיות העלמה פיסית בתפוקה, אך על פי שההוצאות תהיינה יותר גדולות או לא תקטנה; גודל ההוצאות טושפע מהרבה גורמים אחרים. גם אסרתי שהתפוקה בקטיף עלתה ב- 74% - 60%, אין זה אומר כי ההוצאות על קטיף תיבה ירדו בנותו מספר אחוזים. בייארן מררויח מהפעולה שני דברים: א) עליה של 40% - 30% בתפוקה הפועל מעל לסטנדרט שנקבע, והסטנדרט נקבע על יסוד שיפור שיטות העבודה ומדידתה. ב) ההוצאות הכלליות הן אותן ההוצאות, בין אם הפועל מגיע ל-30 תיבה או 80, וכאשר הן מתחלקות על יותר תיבות, ההוצאה פרו יחידה היא יותר קטנה. אולם ההוצאה אינה טודה עם העלאת התפוקה. יש להביא גם בחשבון שב-99% של המקרים זיירר הטיטה מלווה בהקלה על העבודה הפיסית של הפועל.

ח. למדון: מה מספר הפועלים שקיבלו תוספת עבור שיפור העבודה?

מר גרצברג: 26,000 פועלים העובדים במפעלים שיש בהם מועצות ייצור. אשר לשאלה - דעתי האיטית וגם דעת הגורמים האיבוריים היא שיש להתחיל להנהיג שיטות שכר-עידוד גם שם, ובוודאי שיש להנהיג זאת במסק המסלמית.

היו"ר י. גורי: המכון קיים זו השנה השלישית, והיתה הגדלה במנגנון באורח הדרגתי במסך השנים הללו. אין כל ספק שהמכון כבס לו עמדה וזכה להערכה בפרק הזמן בו הוא פועל. כיוון שכן, מתעוררת השאלה האם משרד העבודה הציג בפני המסלמה את הבעיה של קצב פעולתו של המכון לכי תכנית ערוכה למספר שנים. שמענו כאן כי הנהלת המכון הגישה תקציב של 1,100,000 ל"י שמחציתו תתכסה מהכנסות, ואילו משרד העבודה - כנראה מתוך ידיעת המצב ומגע עם המוצר - לא ראה אפשרות להציע תקציב של יותר מ- 400,000 ל"י. האם הנימחק לכך הוא משרד העבודה לא ראה אפשרות של הגדלה והרחבה כל-כך מהירה, או שהוא עשה זאת מתוך הנחה שלא תהיה כל אפשרות להציג תקציב כזה? אני משער לעצמי כי הצטצום בתקציב נבע מתוך הנחה זו או מתוך ראייה נחרת של אפשרויות ההגדלה והרחבה למנוע הרחבה מהירה מדי שעלולה להיות לתקלה למכון, או מתוך שתי הטיבות גם יחד. מהי הסיבה המכרעת לצמצום כה דרסטי של הצעת התקציב?

אני מסער שבעת הדיונים על התקציב היתה אפשרות להנהלת המכון לבוא בטגע עם אנף התקציבים; אם תלמיד זה מתמלא אך ורק על-ידי מסרד העבודה, הרי מכל מקום אומר הדיונים בוודאי ידוע להנהלת המכון. אם האוצר צמחם, לאחר צמחום כה דרמטי על-ידי מסרד העבודה, הרי הוא נימק ודאי את הקיצוצים הללו, ורצוי לדעת מה היו הסיבות לכך. האם מפני שבגבולות התקציב לא נרמחה אפשרות של הקצבה נוספת, או בגלל טיבות אחרות?

מר גרצברג:

התקן הרמטון של המכון נקבע ל- 52 מ"ס, וכאשר באני למכון בראשית 1952 טמחתי בו 12 עובדים. התקן של 1953/54 היה 30 עובד, ושל 1954/55 - 68 עובד, ולמעשה עבדו 63 מ"ס. לקראת השנה הבאה לא טמחטרים לנו להוסיף אף עובד אחד. (היו"ר י. גורי: לכמה היה פגיע מספר העובדים לו אומר התקציב כולו?) ל- 146 מ"ס.

אשר לסאלה השניה, בפידה ואני טכיר את דעתם של שרת העבודה והפנהל הכללי של מסרד העבודה הרי הם בעד הרחבת הפונקציות של המכון בטטחים שדובר עליהם כאן. צמחום התקציב נובע מתוך בקיאותו של המנהל הכללי במהלך הכנת התקציב המטטלתי ומקורותיו. כאשר העלו אותו עד 300,000 ל"י, ובכך למעשה הכפילו את השתתפות המטטלה, ראו בכך קפיצה בחסוניית.

התקציב אינו נותן למכון אפשרות להוסיף אף אחת מהפעולות שהצבעתם עליהן, ואף טטכן את מלו הקיימת. המכון נתברך בצוות עובדים נאטניים ומטוריים טמד, והם כורעים תחת המעטטה. אם לא תבוא הגבורה לכמה יחידות, לא נוכל לקיים את הקיים. עובדי המכון, בעיקר המקצועיים, עומדים בפני פיתוי קשה טמד - ואתם טמעתם כאן כמה טטלטיה לפהנדטיים טחחף למכון - ואת העומט יביא לידי טיבות עבודתם והם יכרעו תחתיו מבחינה פיטית, אין כל טפק שהדבר עלול להביא לידי התמוטטות טוחלט.

היו"ר י. גורי:

אני טודה על התורה שהורו לנו מנהל המכון והטתנדט טטיר, שבוודאי נפק טמנה תועלת. בירור זה אינו טקרי; אנו פקייטיים טדרה גירוריים לקראת הדיון בתקציב הרגיל והפיתוח, וזהו אחד מהם.

מר גרצברג:

אני טודה לכם עבור זה זמנות לפטור את הדברים, וטעתה - את שותפים לאחריהם.

היו"ר י. גורי:

בתקבל סכתב טמח חבר-הכנסת רובין, בתשובה לחליפת המכתבים שהתכאלה בין חבר-הכנסת דיין ליועץ המטטטי. רצוני לומר שביום הרביעי קיבלתי גם אנכי העתק מחליפת המכתבים, אולם בהיותי עטוק במיהול היטיבה לא טמתי לב לחומר שהובא. לא ידעתי גם את תכן המכתבים, ורק כעבור זמן מה בודע לי שהט מטטרו לעתונאים. רציתי לעשות פעולה כדי לעכב את הפרטום, אולם נתברר לי כי היה כבר טאוחר טדי.

בדחפתי לעשות כן לאחר שקראתי את חליפת המכתבים והגעתי לכלל טפקנה טמטובת היועץ המטטטי חורגת בטידה טטוימת טמטגרת הסאלה אשר הוצגה לו. כיוון שכך חשבתי כי הקורה הפטוט לא יטטצא כל-כך בחומר ויחשוב שהתשובה הכללית של היועץ המטטטי טתייחסת למקרה זה של חבר-הכנסת רובין. לא רציתי כי הדברים יתפרטו שלא כהלכה, וגם רציתי שתהיה לי שהות לשאול את היועץ המטטטי ולבקשו לבטח סכתב שפרטוטם לא יגרום גענין זה לפירוטיה שלא כהלכה. כיוון שהיה טאוחר לא יכולתי לעשות זאת, ובינתיים נתקבלה טטובתו של חבר-הכנסת רובין. נראה לי כי לועדות הכספים לא נשאר עוד לעשות טמחו גענין. אם יש ברצונם של חברי-הכנסת דיין ורובין לומר את דברם בנדון - בטפע אותם ביטיבה טחר.

היטיבה בוועלה בטעה 13.45